

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

МАТЕРІАЛИ

**XVI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»**

25-26 травня 2023 року

Київ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Економічний факультет
Кафедра фінансів

УДК 336

Редакційна колегія: І.О. Лютий, д.е.н., проф.; С.Я. Боринець, к.е.н., проф.; З.С. Варналій, д.е.н., проф.; О.В.Любкіна, д.е.н., доц.; С.В. Науменкова, д.е.н., проф.; О.Д. Рожко, д.е.н., проф.; О.О. Солодкий, д.е.н., доц.; О.В.Чеберяко, д.і.н., к.е.н., проф.; В.А. Делас, к.е.н., доц.; Л.М. Демиденко, к.е.н., доц.; Н.В. Дрозд, к.е.н., доц.; М.О. Кнір, к.е.н., доц.; Н.С. Мєдведкова, к.е.н., доц.; Ю.Л. Наконечна, к.е.н., доц.; Є.А. Носова, к.е.н., доц.; Ю.В. Петленко, к.е.н., доц.; Н.А. Плєшакова, к.е.н., доц.; Р.В. Рак, к.е.н., доц.; М.В. Романюк, к.е.н., доц.; О.Б. Яфінович, к.е.н., доц.

Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 травня 2023 р. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2023. – 187 с.

Видання розраховано на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів та аспірантів закладів вищої освіти.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за точність викладеного матеріалу, достовірність даних та дотримання принципів академічної доброчесності покладена на авторів.*

ЗМІСТ

25 травня 2023 р.

Alekseyenko Lyudmyla, Tulai Oksana, Babii Stepan

Information communicability of sustainable financing of affordable housing in the conditions of the global crisis of the cost of living.....8

Баженова Олена

Соціальна безпека людини: особливості вимірювання в умовах військової агресії.....10

Варналій Захарій

Бюджетна безпека України: воєнні реалії та повоєнні тенденції.....12

Вовчак Ольга, Юрків Надія

Міжнародна фінансова допомога Україні за час війни.....14

Сгоричева Світлана

Етичні основи банківського бізнесу.....17

Єфименко Тетяна

Євроінтеграційний вектор трансформації інститутів державного фінансування в контексті посилення резилієнтності національної економіки.....19

Затонацька Тетяна, Пахольчук Вадим

Вплив цифрового розвитку на прозорість управління публічними фінансами.....22

Зянько Віталій, Зянько Віталій

Особливості розвитку ринку віртуальних активів.....23

Калівошко Олексій

Суперечності розвитку сектору фінансових технологій в Україні.....25

Лютий Ігор

Пріоритетні цілі фінансової політики України в умовах війни.....27

Науменкова Світлана

Інвестиційні можливості та стимули для відбудови України.....29

Онищенко Світлана, Маслій Олександра, Белкіна Марія

Детермінанти формування фінансової безпеки України в умовах війни та повоєнного відновлення.....32

Осецький Валерій, Осецька Діана

Інституціоналізація фіскальної стійкості державних фінансів в умовах воєнного стану.....34

Рожко Олександр

Детермінанти сучасного стану державних фінансів України.....36

Слатвінська Марина

Проблемні аспекти діяльності малого та мікробізнесу в умовах воєнного стану...38

Тропіна Валентина <i>Ринок фінансових технологій та тенденції його розвитку в Україні</i>	41
Чеберяко Оксана <i>Проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення в Україні</i>	43
Білявська Ольга <i>Демократичні засади бюджетної політики</i>	46
Глушко Аліна, Ківшик Олександр <i>Фінансові інструменти підтримки бізнесу в Україні в реаліях війни та повоєнному відновленню</i>	49
Демиденко Людмила, Наконечна Юлія, Анісімова Людмила <i>Фонди фінансування відновлення України</i>	52
Дрозд Наталія, Тяпко Владислав <i>Сучасні умови розвитку ринку структурованих інвестиційних продуктів в Україні</i>	55
Затонацький Дмитро <i>Інвестування в об'єкти критичної інфраструктури</i>	56
Катамадзе Грігол <i>Актуальні шляхи реформування податкової системи України з практичного досвіду всеукраїнської громадської організації «асоціація платників податків України»</i>	58
Малишко Віталіна, Петрик Богдан <i>Фінансова система України в умовах сьогодення</i>	60
Медведкова Наталія, Склярчук Ірина <i>Партисипативне бюджетування в Україні в умовах війни</i>	62
Носова Євгенія <i>Принципи превалювання сутності над формою та ділової мети в податковому законодавстві України</i>	64
Pidchosa Oleksandr <i>Transformational Processes in the World Financial System</i>	66
Petlenko Yuliia <i>The importance of public budgeting: reviewing literature and suggesting future research avenues</i> ..	69
Плешакова Наталія, Плешакова Олена, Яфінович Олена, Коваленко Оксана <i>Фінансова стабільність: сутність та ключові ризики</i>	72
Рак Роман, Делас Віталіна <i>Військові облігації як інструмент фінансування військових потреб</i>	74
Худолій Юлія <i>Електронне інвестування в Україні та перспективи його розвитку у повоєнному періоді</i>	76
Кулик Володимир <i>Модель економічного кругообігу і фінансові балансу</i>	78

безпекою та розвідувальними службами – мають надаватися членам опозиції; звертатися до Рахункової Палати з запитом стосовно бюджетних і фінансових питань.[6]

Запровадження громадських парламентських слухань по темі бюджету з можливістю громадських обговорень та надання громадськими організаціями своїх пропозицій та зауважень, залучення незалежних аналітиків-експертів та представників безпосередніх виконавців бюджетних ініціатив для здійснення оцінок та розрахунків та широке ознайомлення суспільства із запровадженням запланованих реформ (із роз'ясненням необхідності сьогоdnішніх затрат та отримання суспільних благ в майбутньому) дозволить продовжити підтримку міжнародними партнерами, забезпечити майбутню євроінтеграцію та залучити інвестиції для успішного відновлення України.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України за станом на 08 лип. 2010 р. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (Дата звернення: 26.04.2023)
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України за станом на 13 січня 2011 р. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (Дата звернення: 26.04.2023)
3. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України за станом на 11 лют. 2015 р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text> (Дата звернення 27.04.2023)
4. Струк Н. П. Економіка добробуту Вілфредо Парето як теоретична основа забезпечення високої якості життя населення [Електронний ресурс] / Н. П. Струк, Т. В. Струк // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», № 13. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/13-2019/struk.pdf>.
5. Universal Declaration on Democracy, adopted by the Inter-Parliamentary Council at its 161st session (Cairo, 16 September 1997) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ipu.org/impact/democracy-and-strong-parliaments/ipu-standards/universal-declaration-democracy>
6. Процедурні керівні принципи щодо прав та обов'язків опозиції в демократичному парламенті: Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 1601 (2008) [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/organizations.mpo_info?o_id=64.

Глушко Аліна Дмитрівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківського бізнесу та оподаткування

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Ківшик Олександр Петрович,

докторант кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В РЕАЛІЯХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННЮ

Пріоритетним завданням в умовах воєнного стану та в період повоєнного відновлення постає підтримка бізнесу як основи функціонування економіки та джерела фінансових ресурсів для фінансування державних потреб. Досвід країн, які пережили воєнні конфлікти, засвідчує, що розвиток малого і середнього підприємництва правомірно вважати базисом забезпечення стабільності країни. Створення сприятливого бізнес-середовища дозволить відновити національну економіку у післявоєнний період.

З початку повномасштабного вторгнення агресора на територію України вжито ряд регуляторних заходів щодо поліпшення бізнес-клімату, в тому числі шляхом пошуку додаткових джерел фінансування, залучення міжнародних організацій до надання грантів тощо. Однією з основних державних грантових програм підтримки бізнесу в умовах війни правомірно визначити проєкт «єРобота», в рамках якого передбачено надання грантів для започаткування й розвитку підприємництва, навчання. Грантова програма реалізується за рядом напрямів, серед яких надання мікрогрантів для відкриття бізнесу («Власна справа»); надання грантів на реалізацію Start-up; фінансування навчання за спеціальностями у сфері ІТ; фінансування розвитку садів і теплиць; гранти для розвитку переробних підприємств. За напрямом «Власна справа» за чотири місяці 2023 року було отримано 900 заяв на мікрогрант, з яких 136 переможців отримують до 250 тис. грн фінансової підтримки для реалізації бізнес-проєктів, які передбачають створення понад 300 нових робочих місць. В цілому у 2023 році у державному бюджеті України закладено 1,8 млрд грн на 10000 мікрогрантів [1].

У березні 2023 р. Кабінетом Міністрів України було анонсовано розширення переліку безповоротних грантів в межах програми «єРобота» напрямами для ветеранського бізнесу [2]. Так, ветерани мають можливість отримати до 250 тис. грн державного фінансування на відкриття власної справи у випадку створення одного нового робочого місця. Також передбачено співфінансування (70% державних фінансових ресурсів та 30% власних коштів підприємця) для членів сімей учасників бойових дій та учасників бойових дій, які мають досвід ведення підприємницької діяльності. При цьому розмір гранту становитиме 500 тис. грн та 1 млн грн відповідно.

Ще однією державною програмою підтримки бізнесу, яка стартувала ще 1 лютого 2020 року, є програма «Доступні кредити 5–7–9 %». В рамках її реалізації з моменту започаткування і станом на кінець березня 2023 р. суб'єкти підприємництва одержали від банків-партнерів кредитів на загальну суму 185,58 млрд грн. З початку війни, розгорнутою рф проти України, до програми було внесено ряд змін, пов'язаних з уніфікацією підходів, розширенням цілей та кола учасників, що дозволило надати фінансову підтримку більшій кількості суб'єктів підприємницької діяльності. Динаміка рівня фінансової підтримки бізнесу в рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %» представлено на рисунку 1.

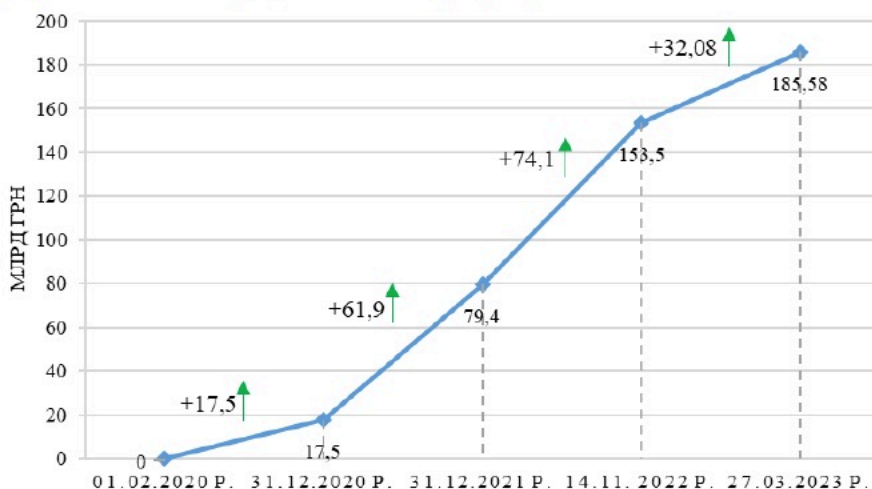

Рис. 1. Динаміка рівня фінансової підтримки за державною програмою «Доступні кредити 5–7–9 %»

*Побудовано авторами за [3, 4]

За період війни за програмою було укладено кредитних договорів на суму 95,96 млрд грн, з яких 870 млн грн – інвестиційні кредити; 7,33 млрд грн – антикризові кредити; 4,37 млрд грн – рефінансування попередньо отриманих кредитів, 26,54 млрд грн – кредити для сільськогосподарських товаровиробників; 56,76 млрд грн – фінансування антивоєнних цілей.

З метою економічного відновлення постраждалих регіонів Кабінетом Міністрів України за ініціатииви Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України на початок квітня 2024 року було прийнято рішення дозволити брати участь у програмі підприємцям з територій можливих бойових дій та деокупованих територій [5, 6].

Водночас активно надають фінансову підтримку українському бізнесу і міжнародні організації. Так, в рамках реалізації програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» започатковано грантові проекти «Безперервність та відновлення бізнесу» (фінансування розвитку виробництва нової продукції, цифровізації бізнес-процесів, розбудови організаційного потенціалу), «Підтримка участі бізнесу в торговельних заходах». Гранти для реалізації бізнес-проектів, інвестиційних проектів, релокації бізнесу пропонують також Європейський банк реконструкції та розвитку, німецька урядова компанія Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), Данська рада у справах біженців (DRC), Європейський Союз у рамках програми EU4Environment, Міжнародна організація з міграції і Агентство ООН з питань міграції (грантова програма в межах проекту «Розвиток малих та середніх підприємств: Економічна інтеграція внутрішньо переміщених осіб та відновлення бізнесу») та ін.

Слід відмітити, що державні та міжнародні грантові програми, які реалізуються в сучасних умовах, також мають на меті підтримку інноваційних проектів, розвиток сфери кібербезпека, охорони здоров'я, освіти, інфраструктури, тобто направлені на формування підґрунтя для повоєнного відновлення економіки України.

Окреслена фінансова підтримка бізнесу через реалізацію кредитних, грантових державних програм, програм фінансування інвестиційних проектів, а також розширення міжнародного партнерства в цьому напрямі є важливим фактором зміцнення фінансової стійкості, рушієм ділової активності в умовах високих ризиків воєнного часу [7] та, безперечно, основою для успішної відбудови національної економіки у післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Урядовий портал. «Робота: 136 українців отримають мікрогранти від держави на власну справу. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yerobota-136-ukrainsiv-otrymauiut-mikrohranty-vid-derzhavy-na-vlasnu-spravu>
2. Урядовий портал. Уряд запускає грантові програми для ветеранів у межах «Робота». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zapuskaie-hrantovi-prohramy-dlia-veteraniv-u-mezhakh-ierobota-denys-shmyhal>
3. «5–7–9%»: Банки вже видали кредитів на 156,4 мільярда URL: <https://minfin.com.ua/ua/2022/11/29/96428262/>
4. Міністерство фінансів України. За час дії воєнного стану в межах Державної програми «Доступні кредити 5–7–9%» видано 23 999 пільгових кредитів на суму близько 96 млрд грн. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/news/minfin-za-chas-dii-voiennoho-stanu-v-mezhakh-derzhavnoi-programi-dostupni-krediti-5-7-9-vidano-23-999-pilgovikh-kreditiv-na-sumu-maizhe-96-mlrd-grn-3904>
5. Урядовий портал. Держпрограма «Доступні кредити 5–7–9%» відтепер також працює для підприємців із територій можливих бойових дій і деокупованих територій. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhprohrama-dostupni-kredyty-5-7-9-vidteper-takozh-pratsiuie-dlia-pidpriyemtsiv-iz-terytorii-mozhlyvykh-boiovykh-dii-i-deokupovanykh-terytorii>
6. Національний інститут стратегічних досліджень. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-voyennoho-stanu-v-7>
7. Онищенко С., Ківшик О., Єрмак Г. Дeregуляція підприємницької діяльності як базис підтримки та відновлення національної економіки України. *Modeling the Development of the Economic Systems*. №4. 2022. С. 124–132. <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-16>